L. A. GEELHOED
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2005. március 10. [1]

I — Bevezetés

1. A jelen eljárás tárgya két előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés, amelyekkel a Korkein oikeus (finn legfelsőbb bíróság) a tagállamok gépekre vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1998. június 22-i 98/37/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [2], valamint az EK 28. és EK 30. cikk értelmezését kéri a Bíróságtól. Különösen arra keresi a választ, hogy a közösségi joggal ellentétes-e az olyan nemzeti rendelkezés alkalmazása, amely polgári jogi és büntetőjogi felelősséget maga után vonva előírja a másik tagállamban gyártott gép importőre számára, hogy ellenőrizze a gép biztonságát annak ellenére, hogy a gépet ellátták CE-jelöléssel.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — HL L 207., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 349. o.

II — A tényállás

2. R. Pöyry, a Peltitarvike Oy társaság alkalmazottja 1998. november 17-én súlyos balesetet szenvedett a munkahelyén, amikor egy présgéppel dolgozott.

3. A végzésből kiderül, hogy ezen a napon R. Pöyry művezetője e présgép lemezeinek cseréjét végezte az előbbi segítségével. A lemezcsere érdekében a művezető megnyomta az azonnali leállító szerkezetet, hogy kikapcsolja az áramot. E művelet során R. Pöyry figyelmetlenségből a lábával megérintette a gép pedálját. Bár az azonnali leállító szerkezet kikapcsolta az áramot, a pedálra kifejtett nyomás hirtelen nyomó elmozdulást idézett elő, amely R. Pöyry pengék közé szorult ujját levágta.

4. Ezt a Franciaországban, a francia Amada Europe társaság által gyártott Amada Promecam ITS 2 típusú és ITS 2 80 25 B 5 0412 sorozatszámú présgépet az Ama Prom társaság – amelynek S. Yonemoto a vezérigazgatója — importálta Finnországba,, 1995. áprilisában értékesítették és adták át a Peltitar-

vike társaságnak. A behozatal során a gépet CE-jelöléssel látták el, és a gyártó által készített tanúsítvány („certificate of conformity CE relative to working equipements") feltüntette:

„The undersigned manufacturer Amada Europe [adresse] certifies that the new below designated equipment hydraulic press brake 80.25 type ITS 2 No Series B 50412 complies with the regulations applicable to it:

— European Reference: 89/392/EEC Directive

— European Standards: EN 292-1, EN 292-2, EN 294, EN 394, EN 418, EN 457, EN 60204

The AIF/S, Organisation authorized by the act from the Labour Department on the 11/08/1992, has granted a type-tested certificate of conformity CE for the machine of the ITS 2-type under the number 384-090A-0004-11-94 (No. IAF/S), on the 08/11/94."

5. A Helsingin käräjäoikeus (helsinki elsőfokú bíróság) előtt az ügyész vádiratában úgy vélte, hogy a gép veszélyes, és nem felel meg a szabályozásnak, mivel a pedál megnyomására teljes fordulatszámon tudott működni, és az azonnali leállító szerkezet nem működött megfelelően. Szerinte a használati utasítás túl rövid és hiányos volt ahhoz, hogy biztonságos használatot tegyen lehetővé; a vezérlőpanel eltért a használati utasításban szereplő vázlattól, és az utóbbit nem teljességében fogalmazták finn nyelven.

6. A Helsingin käräjäoikeus úgy ítélte, hogy a gép jellemzőire vonatkozóan bizonyos számú tényt meg lehet állapítani, amelyeket a következőkben lehet összefoglalni:

— amikor a kulccsal kezelhető kapcsolót a 2. pozícióba helyezték, a gép a pedál segítségével teljes fordulatszámon tudott működni;

— az azonnali leállító szerkezet megnyomása csak a vezérlést működtető áramot kapcsolta ki, de a gép feszültség alatt maradt, és a hidraulikus pumpa tovább működött;

— az azonnali leállító szerkezet nyomógombjai lenyomásukkor kevesebb mint egy milliméternyire nyíltak ki. Több milliméternyire le kellett még nyomni a fogantyút a záró pozíció eléréséhez. Az azonnali leállító szerkezet merev volt;

— a gép használati utasítását nem teljességében fogalmazták finn nyelven, a vezérlőpanel nem felelt meg a használati utasításban szereplő vázlatnak, és ez utóbbi túl rövid és hiányos volt ahhoz, hogy a gépet teljes biztonságban lehessen használni;

— a gép szokás szerint pedál segítségével működésbe hozott nyitott eszközzel működött magas üzemi sebességgel, jóllehet nem volt felszerelve védőberendezéssel, mint például a kétkezes vezérlés, amely általában nem volt használatos a Peltitarvike Oy vállalkozásnál;

— az azonnali leállító szerkezetet a szerszámlemezek cseréje során a gép leállítására használták, ami majdnem mindennapi rutingyakorlat volt, bár a szerkezetet nem erre tervezték. A biztonság garantálására ki kellett kapcsolni az áramot, vagy alacsony üzemi sebességet kellett választani a vezérlőpanelen lévő kulcskapcsolóval.

7. A Helsingin käräjäoikeus szerint az importőr köteles ügyelni arra, hogy a leszállított és használatba vett gépek tervezése és gyártása megfeleljen a hatályos szabályoknak, és nem elegendő, hogy a gépet CE-jelöléssel látták el, és a gyártó írásban biztosítékot ad arra, hogy a gép megfelel a hatályos szabványoknak. Ugyanis ezek a körülmények nem mentesítették az importőrt azon kötelezettség alól, hogy betartsa a munkabiztonságról szóló finn törvény 40. cikke által előírt munkabiztonsági szabályokat, amely egy gép importőrére vagy eladójára azt a kötelezettséget rója, hogy – büntetőjogi és polgári jogi felelősségének terhével — megbizonyosodjon arról, hogy a gép rendeltetésszerű használat során nem balesetveszélyes, vagy nem veszélyezteti az egészséget, és hogy a törvény által előírt szabályoknak és követelményeknek megfelelően tervezték és gyártották.

8. Következésképen a Helsingin käräjäoikeus S. Yonemotót egyrészt 30 napi tétel pénzbírságra ítélte munkabiztonság megsértése és gondatlanságból elkövetett testi sértés miatt, és másrészt kötelezte, hogy fizessen kártérítést R. Pöyrynek.

9. A Helsingin Hoviokeus (helsinki fellebbviteli bíróság, Finnország) megerősítette a Helsingin käräjäoikeus ítéletét, és a büntetést 50 napi tételre emelte, míg a kártérítés összegét kis mértékben csökkentette.

10. A Helsingin Hoviokeus ítélete ellen S. Yonemoto fellebbezést nyújtott be a Korkein oikeus előtt, amelyben vitatja, hogy maga az importőr köteles megbizonyosodni arról, hogy egy gépet az elismert szabványok szerint terveztek és gyártottak, amennyiben az el van látva CE-jelöléssel és megfelelőségi nyilatkozattal, és csatolták hozzá a használatára és karbantartására vonatkozó utasításokat. Jelen esetben a gyártó CE-jelölése és a megfelelőségi tanúsítvány egy jóváhagyott szervezet által adott tanúsítványon alapult, amely szerint a készülék megfelelt az erre a típusú gépre alkalmazandó irányelveknek és szabványoknak.

11. A fellebbezésében S. Yonemoto továbbá úgy véli, hogy a finn közigazgatási és bírói hatóságok nem írhatják elő az EK 28. cikk megsértésével, hogy egy importőr Finnországban ellenőriztessen egy másik tagállamban jóváhagyott és CE-jelöléssel ellátott géptípust. Szerinte a kötelezettsége annak biztosítására korlátozódik, hogy a gyártó tanúsíttatta-e a közösségi szabványok szerint az érintett géptípust egy jogosultsággal rendelkező szervezettel, a leszállított gépet ellátta-e CE-jelöléssel, mellékelt-e hozzá használati utasítást és karbantartási útmutatót, és kiállított-e megfelelőségi tanúsítványt.

12. Ilyen körülmények között Korkein Oikeus úgy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Tekintettel többek között a 98/37[...] tanácsi irányelvre és az EK 28. és 30. cikkre, milyen korlátokat határoz meg a közösségi jog a biztonsághoz kapcsolódó jellemzőkre vonatkozó azon kötelezettségek tekintetében, amelyeket a nemzeti jogrend előírhat egy CE-jelöléssel rendelkező gép importőrének (vagy az értékesítési lánc másik piaci szereplőjének)

— a gép értékesítését megelőzően és

— ezen értékesítést követően.

2) Közelebbről, a következő kérdések igényelnek magyarázatot:

a) Milyen mértékben és milyen feltételekkel teszi lehetővé a közösségi jog a biztonság vonatkozásában a

cselekvési vagy ellenőrzési kötelezettség előírását egy CE-jelöléssel ellátott gép importőre (vagy az értékesítési lánc másik piaci szereplője) számára?

b) A jelen esetben a biztonság területén megjelenő hiányosság rendelkezett-e, és ha igen milyen kihatással az importőr (vagy az értékesítési lánc egy másik gazdasági szereplője) számára előírt kötelezettségekre a közösségi jog szempontjából?

c) A työturvallisuuslaki (a munka biztonságáról szóló törvény) jelen ítélet 10. pontjában ismertetett 40. cikkének rendelkezései ellentétesek-e – és az adott esetben milyen vonatkozásban — a közösségi joggal, tekintettel e kötelezettségek be nem tartásának a jelen ítélet 12–15. pontjában összefoglalt büntetőjogi és polgári jogi következményeire?"

III — Jogi háttér

A — *A közösségi jog*

13. A 98/37 irányelv megállapítja azokat az alapvető egészségvédelmi és biztonsági követelményeket, amelyeknek a gépeknek meg kell felelniük. A 98/37 irányelv felváltotta és egységes szerkezetbe foglalta a 89/392 irányelvet[3].

14. A 98/37 irányelv 2. cikke előírja:

„1. A tagállamok minden megfelelő intézkedést meghoznak annak biztosítására, hogy az ennek az irányelvnek a hatálya alá tartozó gépeket és biztonsági berendezéseket csak akkor lehessen forgalomba hozni vagy üzembe helyezni, ha a megfelelő üzembeállítás és karbantartás, illetve a rendeltetésszerű használat esetén nem veszélyeztetik a személyek egészségét vagy biztonságát, és adott esetben a háziállatokat vagy a tulajdont.

2. Ez az irányelv nem érinti a tagállamoknak azt a jogát, hogy a Szerződés megfelelő figyelembevétele mellett megállapítsák az általuk szükségesnek tartott követelményeket annak biztosítására, hogy a személyek, és különösen a munkavállalók az érintett gépek vagy biztonsági berendezések használata során védelemben részesüljenek, feltéve,

3 — A tagállamok gépekre vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, az 1991. június 20-i 91/386/EGK (HL L 198., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 10. kötet, 300. o.), az 1993. június 14-i 93/44/EGK (HL L 175., 12. o.) és az 1993. július 22-i 93/68/EGK (HL L 220., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 12. kötet, 173. o.) tanácsi rendeletekkel módosított 1989. június 14-i 89/392/EGK tanácsi irányelv (HL L 183., 9. o.).

hogy ez nem okozza ezen gépek és biztonsági berendezések olyan mértékű változását, amit ez az irányelv nem rendez.

[...]"

15. Az irányelv 3. cikke szerint az ennek az irányelvnek a hatálya alá tartozó gépeknek és biztonsági berendezéseknek meg kell felelniük az I. mellékletben foglalt alapvető egészségvédelmi és biztonsági követelményeknek.

16. A 98/37 irányelv 4. cikke kifejti:

„1. A tagállamok nem tiltják meg, nem korlátozzák vagy akadályozzák meg az ennek az irányelvnek megfelelő gépek és biztonsági berendezések forgalomba hozatalát és üzembe helyezését a saját területükön.

[...]"

17. A fenti irányelv 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„1. A tagállamok ennek az irányelvnek a rendelkezéseivel, így a II. fejezetben foglalt, a megfelelőség ellenőrzésére vonatkozó eljárásokkal teljesen összhangban lévőnek tekintik a következőket:

— a CE-jelöléssel ellátott gépek, amelyek rendelkeznek a II. melléklet A. pontja szerinti megfelelőségi nyilatkozattal,

— a II. melléklet C. pontja szerinti EK-megfelelőségi nyilatkozattal rendelkező biztonsági berendezések.

Harmonizált szabványok hiányában a tagállamok minden általuk szükségesnek tartott lépést megtesznek, hogy az érintett felek tudomására hozzák a létező nemzeti műszaki szabványokat és leírásokat, amelyek fontosak vagy lényegesek az I. mellékletben található alapvető biztonsági és egészségvédelmi követelmények megfelelő alkalmazásához.

2. Amikor egy harmonizált szabványt, amelyre vonatkozóan a hivatkozás az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* közzétételre került, honosító nemzeti szabvány egy vagy több alapvető követelményt magában foglal, az ezzel a szabvánnyal összhangban gyártott gépeket és biztonsági berendezéseket úgy kell tekinteni, mint amelyek megfelelnek a vonatkozó alapvető követelményeknek.

A tagállamok közzéteszik a harmonizált szabványokat honosító nemzeti szabványokra vonatkozó hivatkozásokat.

[...]"

18. A 98/37 irányelv 7. cikke előírja:

„1. Amikor egy tagállam megállapítja, hogy:

— egy CE-jelöléssel ellátott gép,

vagy

— egy EK-megfelelőségi nyilatkozattal ellátott biztonsági berendezés

rendeltetésszerű használata esetén veszélyeztetheti a személyek biztonságát, és adott esetben a háziállatokat és vagy tulajdont, meghoz minden megfelelő intézkedést, hogy ezt a gépet vagy biztonsági berendezést a forgalomból kivonja, forgalomba hozatalát, üzembeállítását vagy használatát megtiltsa, vagy szabad mozgását korlátozza.

A tagállamok minden ilyen intézkedésről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot, megjelölve az ilyen döntés indokát [...]

2. A Bizottság késedelem nélkül konzultációkat kezd az érintett felekkel. Amennyiben a Bizottság e konzultáció után úgy ítéli meg, hogy az intézkedés megalapozott, erről haladéktalanul tájékoztatja az intézkedést kezdeményező tagállamot, valamint a többi tagállamot. Amennyiben a Bizottság e konzultáció után úgy ítéli meg, hogy a lépés megalapozatlan, erről haladéktalanul tájékoztatja az intézkedést kezdeményező tagállamot és a gyártót vagy a Közösségben letelepedett meghatalmazott képviselőjét. Ha az (1) bekezdésében említett döntés a

szabványok hiányosságain alapul és a döntést eredetileg hozó tagállam fenntartja álláspontját, a Bizottság a 6. cikk (1) bekezdése szerinti eljárás megindítása érdekében haladéktalanul tájékoztatja a bizottságot.

3. Amennyiben:

— egy nem megfelelő gépet CE-jelöléssel láttak el,

— egy nem megfelelő gépet CE-jelöléssel láttak el, az illetékes tagállam megfelelő lépéseket tesz mindazok ellen, akik a jelölést elhelyezték, vagy a nyilatkozatot tették, és erről tájékoztatja a Bizottságot, valamint a többi tagállamot.

[...]"

19. Az irányelv 8. cikke előírja, hogy általános szabály szerint a gyártó vagy meghatalmazott képviselője értékeli a Közösségben gyártott gép megfelelőségét. E célból EK-típusmegfelelőségi nyilatkozatot kell kiállítania, és EK-jelölést kell elhelyeznie a gépen, továbbá össze kell állítania az V. mellékletben előírt dokumentációt. Ugyanezen irányelv IV. mellékletében felsorolt bizonyos géptípusoknál, amelyeknél magas a kockázati tényező – többek között a présgépeknél –, szigorúbb megfelelőségi értékelési eljárást írnak elő, amely magában foglalja az irányelv VII. mellékletének megfelelően értesített szervezet részvételét.

20. A 98/37 irányelv I. mellékletének 1.7.3. pontja előírja, hogy minden gépen olvashatóan és maradandóan fel kell tüntetni bizonyos adatokat, azaz a gyártó nevét és címét, a CE-jelölést, a sorozat vagy a típus megnevezését, adott esetben a sorozatszámot, a gyártás évét. A gépen szintén fel kell tüntetni a típusára vonatkozó és a biztonságos üzemeltetéshez szükséges minden információt (például az egyes forgó elemek legnagyobb fordulatszámát).

21. Ezen irányelv I. melléklete 1.7.4. pontjának a)–d) alpontja előírja:

— „minden géphez mellékelni kell egy legalább bizonyos mértékű tájékoztatást adó használati utasítást;

— a használati utasítást a gyártónak vagy a Közösségben letelepedett meghatalmazott képviselőjének, a Közösség valamelyik nyelvén kell összeállítania, és üzembe helyezéskor minden géphez mellékelni kell a használati utasítás fordítását annak az országnak a nyelvén vagy nyelvein, ahol a gépet használni fogják, és mellékelni kell az eredeti nyelven készült használati utasítást is, ezt a fordítást a gyártónak vagy a Közösségben letelepedett meghatalmazott képviselőjének vagy a gépet a szóban forgó területre szállító személynek kell biztosítania;

— a használati utasításnak tartalmaznia kell az üzembe helyezéshez, karbantartáshoz, felügyelethez, a megfelelő működés ellenőrzéséhez szükséges rajzokat és diagramokat, és adott esetben, a gép javításához szükséges rajzokat, diagramokat, és minden, különösen a biztonságot érintő hasznos utasítást;

— a gépet ismertető bármely írásos anyag, nem lehet ellentétben a használati utasítás biztonsági szempontjaival.

22. A 98/37 irányelv II. mellékletének A. része a gépeket érintő EK-megfelelőségi nyilatkozatra vonatkozóan kifejti, hogy a nyilatkozatnak bizonyos számú információt kell tartalmaznia, többek között a gyártónak vagy a Közösségben letelepedett meghatalmazott képviselőjének nevét és címét, a gép leírását, minden vonatkozó előírást, amelynek a gép megfelel, adott esetben a bejelentett szervezet nevét és címét, valamint az EK-tanúsítvány számát, vagy azon bejelentett szervezet nevét és címét, amellyel ismertették a dokumentációt ezen irányelv 8. cikkének megfelelően.

23. Az említett irányelv II. mellékletének A. pontja előírja továbbá, hogy ezt az EK-megfelelőségi nyilatkozatot ugyanazon a nyelven kell elkészíteni, mint az eredeti használati utasítást, gépelt vagy nyomtatott betűkkel írt formában, a használat szerinti ország egyik nyelvén. Ezt a fordítást azonos feltételek szerint kell elkészíteni, mint a használati utasítás fordítását.

24. A 98/37 irányelv V. melléklete meghatározza a 8. cikkben előírt dokumentáció tartalmát, a dokumentációt a gyártónak vagy meghatalmazott képviselőjének oly módon kell elkészítenie és megőriznie, hogy a telephelyén rendelkezésre álljon ellenőrzés céljából. E melléklet 4. pontjának a) alpontja azonban kifejti, hogy a 3. pont szerinti dokumentációnak nem szükséges állandóan fizikailag rendelkezésre állnia, de szükséges, hogy „a kérdés fontosságának megfelelő időn belül össze tudják azt állítani, és rendelkezésre tudják bocsátani". A 4. pont c) alpontjának megfelelően a dokumentációt, a gép használati utasításának kivételével, a Közösség valamely hivatalos nyelvén állítják össze.

B — *A nemzeti jogi háttér*

25. Ami a nemzeti jogi hátteret illeti, a kérdést feltevő bíróság leírásából következik, hogy työrturvallisuuslaki finn törvény (a munkabiztonságról szóló törvény) magában foglalja többek között azokat a rendelkezéseket, amelyek átültetik a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló 89/391/EGK tanácsi irányelvet. [4]

26. Az említett törvény a munkáltatón kívül más személyekre is ró kötelezettségeket. A 40. cikk (1) és (2) bekezdéséről van szó, amelynek az alapügy tényállásának bekövetkezése időpontjában hatályos változata a következőképpen fogalmazott:

„A gép, a szerszám vagy más technikai berendezés gyártója, importőre vagy eladója, vagy bármely személy, aki ilyen tárgyat forgalomba hozatala vagy használata céljából átruház, köteles ügyelni a következőkre:

1) ez a tárgy a forgalomba hozatala vagy használata során nem jár a rendeltetésének megfelelő használat során balesetveszéllyel, vagy az egészség veszélyeztetésével;

2) a tárgyat az arra vonatkozó különleges szabályozás rendelkezéseinek megfelelően tervezték, gyártották és adott esetben ellenőrizték;

3) a tárgy el van látva a szokásos használatához szükséges biztonsági berendezésekkel, valamint a márkajelzéssel és a szabványoknak való megfelelőségét igazoló más megjegyzéssel.

Az eszközt a felszereléséhez, használatához és a karbantartásához szükséges megfelelő utasításokkal kell ellátni. Ezen utasításoknak tartalmazniuk kell adott esetben a tárgy tisztítására, javítására és szokásos beállítására vonatkozó utasításokat és a funkciózavar esetén követendő eljárásokat. A biztonsági berendezések tervezésénél figyelembe kell venni ezen feladatok teljesítését."

27. E rendelkezések be nem tartása büntetőjogi és polgári jogi következményeket von maga után.

4 — A munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1989. június 12-i tanácsi irányelv (HL L 183., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 349. o.).

IV — Értékelés

munkavállalók biztonságának megszervezése. A nyolcadik preambulumbekezdésből következik, hogy a 98/37 irányelv célja a termékek forgalmazásával kapcsolatos nemzeti jogszabályok eltéréseiből eredő akadályok megszüntetése.

A — *Előzetes észrevételek*

28. A 98/37 irányelv az „új megközelítésű" irányelvek közé tartozik a jogszabályok közelítése tárgyában. Ezen irányelv rögzíti a gépek és biztonsági berendezések tervezésével és gyártásával kapcsolatos lényeges biztonsági és egészségvédelmi követelményeket, valamint az ellenőrzés, a nyilatkozat és a jelölés tárgyában a gépek megfelelőségére vonatkozó részleteket.

29. A hetedik preambulumbekezdése szerint a 98/37 irányelv célja a gépek szabad piaci mozgásának biztosítása anélkül, hogy a tagállamokban meglévő indokolt védelmi szintek csökkennének. Ennek az irányelvnek a gépek tervezésére és megépítésére vonatkozó, a biztonságosabb munkakörnyezet szempontjából alapvető rendelkezéseit külön rendelkezésekkel kell kiegészíteni azoknak a meghatározott veszélyeknek a megelőzésére vonatkozóan, amelyeknek a munkavállalók munkájuk során ki lehetnek téve, továbbá olyan rendelkezésekkel, amelyeknek alapja a

30. Ezeket a 98/37 irányelv 3. és 4. cikke fejti ki. A 3. cikk alapján az irányelv a hatálya alá tartozó gépeknek és biztonsági berendezéseknek meg kell felelniük az I. mellékletben foglalt alapvető egészségvédelmi és biztonsági követelményeknek. Ez utóbbi 4. cikke úgy rendelkezik, hogy a tagállamok nem tiltják meg, nem korlátozzák vagy akadályozzák meg a 98/37 irányelvnek megfelelő gépek és biztonsági berendezések forgalomba hozatalát és üzembe helyezését a saját területükön.

31. Ezen irányelv rendelkezéseinek való megfelelőséget egy gép forgalmazása előtt EK-megfelelőségi nyilatkozattal kell tanúsítani, és a gépet CE-jelöléssel kell ellátni. A gép típusától függő megfelelőség-értékelési eljárások szabályait a fenti irányelv 8. cikke részletezi.

32. A megfelelőség értékelését elviekben magának a gyártónak vagy a Közösségben letelepedett meghatalmazott képviselőjének

kell teljesítenie. Amennyiben harmadik országból importált gépekről van szó, a megfelelőségi nyilatkozat és a jelölés kötelezettsége a 98/37 irányelv 8. cikkének (7) bekezdése szerint azt a személyt terheli, aki a gépet a Közösségben forgalomba helyezte. Ebben az esetben a megfelelőség ellenőrzése a gép közösségi importőrét is terhelheti. Magától értetődő okokból az ilyen kötelezettség nem azt a személyt terheli, aki valamely tagállamba másik tagállamból hoz be gépet, noha a nemzeti jogszabály alapján „importőrnek" minősül.

33. A 98/37 irányelv 8. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerint a gyártó – harmadik fél fellépése nélkül — értékeli a Közösségben gyártott gépnek a megfelelőségét. Neki kell elkészíteni az említett irányelv V. mellékletében előírt dokumentációt, és meg kell bizonyosodnia, hogy a követelményeknek való megfelelés érdekében alkalmazott eszközök szerepelnek a dokumentációban, és hogy ez utóbbit kérelemre a nemzeti hatóságok rendelkezésére lehet bocsátani.

34. Azonban bizonyos gépekre, amelyeknél magas a kockázati tényező, és amelyeket a 98/37 irányelv kimerítően felsorol, szigorúbb tanúsítási eljárást írnak elő. Ugyanezen irányelv 8. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerint a bejelentett szervezet végzi el az EK-típusvizsgálatot a gép egy példánya alapján az irányelv VI. mellékletének megfelelően. [5]

35. Azokban az esetekben, amikor a IV. mellékletben említett gépeket a 98/37 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése értelmében az alapvető biztonsági követelményekre vonatkozó harmonizált szabványoknak megfelelően gyártották, az irányelv 8. cikke (2) bekezdésének c) pontja kevésbé szigorú eljárást ír elő.

36. Az alapeljárásban a 98/37 irányelv IV. A. mellékletének 9. pontjához tartozó gépről van szó, amelyre alkalmazni kell a megfelelőségértékelési eljárást a bejelentett szervezet részvételével. Az alapeljárásban szóban forgó présgép példányának forgalomba helyezése során erre a típusra vonatkozó műszaki leírásokat előíró harmonizált szabványok még nem léteztek. [6] Erre a gépre tehát kötelező EK-típusvizsgálat vonatkozott. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből kiderül, hogy a francia bejelentett szervezet ellenőrizte és jóváhagyta ezt a gépet.

5 — A bejelentett szervezetet a tagállamok jelölik ki. A szervezetnek meg kell felelnie a 98/37 irányelv VII. mellékletében előírt, a szervezetek kijelölésére vonatkozó minimális követelményeknek.

6 — A hidraulikus présgépekre vonatkozó harmonizált szabványt (EN 12622) csak 2001 szeptemberében fogadták el.

37. A 98/37 irányelv 7. és 10. cikkéből következik, hogy ha megállapítást nyer, miszerint egy CE-jelöléssel ellátott gép veszélyeztetheti a biztonságot, a tagállamok és a gyártó vagy a Közösségben letelepedett meghatalmazott képviselője kötelesek ezt a veszélyt csökkenteni, mi több, megszüntetni.

38. A 98/37 irányelv három előnyt tartalmaz a műszaki szabványok harmonizálására vonatkozó „klasszikus" irányelvekhez képest. Rugalmasabb, mivel jobb, új technológiákon alapuló biztonságvédelmi megoldások elfogadását teszi lehetővé, anélkül hogy a jogalkotó ilyen irányú előzetes fellépésére szükség volna. Az említett irányelv a CE-jelöléssel ellátott gépek szabad piaci mozgását egy lépésben valósítja meg, és a tagállamok nem tiltják meg, nem korlátozzák vagy akadályozzák meg ezek forgalomba hozatalát és üzembe helyezését a saját területükön. Végül, amennyiben az irányelvet helyesen alkalmazzák, magas egészségvédelmi szintet biztosít.

39. Az előzőekből következik, hogy a 98/37 irányelv teljes harmonizációt biztosít a gépek alapvető egészségvédelmi és biztonsági követelményeire vonatkozóan. Ugyanerről van szó a megfelelőségértékelési eljárás esetén. Ennélfogva a gépekre vonatkozó alapvető biztonsági vagy egészségvédelmi követelményeknek – beleértve a megfelelőségértékelési kötelezettséget előíró szabályokat is –, meg kell felelniük az említett irányelvnek.[7]

40. A 98/37 irányelv által előírt rendszer megfelelő működése feltételezi az általános gondossági kötelezettséget, nem csupán a gyártók számára, akiknek a pontos kötelezettségeit az említett irányelv és mellékletei meghatározzák, hanem azon gazdasági szereplők számára is, akik az értékesítési láncban lejjebb működnek, mint például az importőrök, forgalmazók és a gépek végső felhasználói. Biztosítaniuk kell, hogy a láncban feljebb állók eleget tettek az irányelv által számukra előírt kötelezettségeknek. Amennyiben ennek nem tesznek eleget, a mulasztás vagy az ezen kívül elkövetett hibák következményei egészen a gépek végső felhasználásáig terjedhetnek, mindazzal a veszéllyel, amely ebből ered a munkavállalók egészségére és biztonságára. E célból a nemzeti jogrendben konkrét kötelezettségeket lehet előírni a nemzeti területen a CE-jelöléssel ellátott gépek importőrei és az értékesítés más szereplői számára.

7 — A C-14/02. sz. ATRAL-ügyben 2003. május 8-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-4431. o.) 44. pontja.

41. Jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíró arra kíván választ kapni, hogy milyen terjedelműek az importőr vagy a forgalmazó kötelezettségei, valamint hogy a nemzeti jogszabály milyen mértékben teheti őket felelőssé a biztonsággal kapcsolatos mulasztásokért.

42. Az alapeljárásban nem vitatott, hogy a francia gyártó a 98/37 irányelv 10. cikkében előírt intézkedésekkel teljesíteni kívánta a jelölésre és megfelelőségre vonatkozó kötelezettségeit. Nem vitatott az sem, hogy a CE-jelölés és az EK-megfelelőségi nyilatkozat ellenére a gép nem felelt meg az említett irányelv rendelkezéseinek. Ilyen körülmények között a Finn Köztársaság – miután megállapította, hogy a személyek biztonságát veszély fenyegeti –, ugyanezen irányelv 7. cikkének megfelelően köteles lett volna minden szükséges intézkedést megtenni a kérdéses gépeknek a forgalomból történő kivonása érdekében.

B — *Az importőrök és a forgalmazók számára a nemzeti jogszabály által előírt kötelezettségek*

43. Ha elfogadjuk, hogy fő szabály szerint bizonyos, az importőrt és a forgalmazót terhelő kötelezettségek eredhetnek a 98/37 irányelvből, és ha azt is elfogadjuk, hogy e kötelezettségeket a nemzeti jogban polgári jogi és büntetőjogi szankciók határozhatják meg és kényszeríthetik ki, az említett kötelezettségek terjedelmét korlátozni kell egyrészt ezen irányelv szövege és rendszere által, másrészt azon tevékenységekre, amelyeket az importőr vagy a forgalmazó az értékesítési láncban teljesít.

44. E tekintetben nyilvánvaló, hogy a 98/37 irányelv első helyen a gyártót teszi felelőssé azért, hogy az általa gyártott gépek megfeleljenek az alapvető biztonsági és egészségvédelmi követelményeknek, valamint hogy e követelményeknek történő megfelelőségellenőrzési eljárást betartsák.

45. Ennélfogva ellentétes a 98/37 irányelvvel egy gép – amelynek a gyártója úgy nyilatkozott, hogy az említett irányelv kötelezettségeinek megfelel — importőre vagy forgalmazója számára azt a kötelezettséget előírni, hogy ellenőrizze, az említett termék megfelel-e ezen alapvető követelményeknek. Az ilyen kötelezettségnek történő megfelelés érdekében egyébiránt nem áll rendelkezésükre a gyártó mint készítő birtokában lévő műszaki és konkrét ismeret. Az a tény, hogy az importőrökre és a forgalmazókra e kötelezettség vonatkozik a nemzeti jogszabály alapján, súlyosan akadályozná a gépek

szabad mozgását a közös piacon, amelynek megszüntetése magának a 98/37 irányelvnek is célja.

46. E körülmények között a Bizottság jogosan hivatkozott a Wurmser és Norlaine ügyben hozott ítéletre [8], ahol a Bíróság úgy ítélte meg, hogy azon kötelezettség, amely azt rója az importőrre, hogy teljes felelősséggel ellenőrizze egy importtermék megfelelőségét, csak akkor egyeztethető össze az EK 28. és EK 30. cikkel, ha az importőr oly módon teljesíti ezt a kötelezettséget, hogy a termelő tagállam hatóságai által kiállított igazolást vagy azonos mértékű garanciát nyújtó más tanúsítványt bemutat.

47. A Bíróság ezen ítélete olyan időszakra nyúlik vissza, amikor közösségi szinten még nem léteztek az érintett termékekre alkalmazandó általános szabályok. Tekintettel arra, hogy a jelen esetben ezek a közösségi szabályok hatályban vannak, ellentétes volna az áruk szabad mozgására vonatkozó közösségi jog logikájával, ha az importőr (vagy forgalmazó) számára kiterjedtebb kötelezettségeket feltételeznénk azoknál, mint amelyeket a Bíróság összeegyeztethetőnek ítélt az EK-Szerződéssel abban a helyzetben, amikor még nem léteztek közös szabályok.

48. Ebből következik, hogy – hacsak maga a 98/37 irányelv nem rendelkezik másképp –, a nemzeti jogszabály által előírt kötelezettségek nem mehetnek túl a Bíróság által a Wurmser és Norlaine ügyben hozott ítéletben [9] meghatározott megengedett korlátokon. Tehát minden olyan nemzeti rendelkezést, amely az importőr vagy a forgalmazó számára azt a kötelezettséget írja elő, hogy ő maga ellenőrizze egy gép biztonsági követelményeknek történő megfelelését, a közösségi joggal ellentétesnek kell tekinteni.

49. E korlátok keretein belül a nemzeti jogszabály előírhat néhány, az importőrt vagy a forgalmazót terhelő kötelezettséget, feltéve hogy nem összeegyeztethetetlenek az e gazdasági szereplők által az értékesítési láncban betöltött szereppel.

50. A 98/37 irányelv 2. cikke kimondja, hogy a tagállamokat piacfelügyeleti kötelezettség terheli. E célból a gazdasági szereplők számára együttműködési kötelezettséget írhatnak elő, mint például tájékoztatás kérése a gyártótól vagy meghatalmazott képviselőjétől a gépnek ezen irányelv rendelkezéseinek való megfelelőség ellenőrzése során. Ez az együttműködési kötelezettség magában fog-

8 — A 25/88. sz. ügyben 1989. május 11-én hozott ítélet (EBHT 1989., 1105. o.) 18. és 19. pontja.

9 — A fent hivatkozott 8. lábjegyzet.

lalhatja a hatáskörrel rendelkező hatóságok tájékoztatását bármilyen, a gazdasági szereplők által szállított gépek biztonságát érintő eseményről, amennyiben ez utóbbiak értesültek ilyen eseményről.

51. Egyébiránt az importőrök és forgalmazók számára a nemzeti polgári vagy kereskedelmi jog előírja, hogy a szakmai tevékenységük keretein belül megfelelő gondossággal járjanak el azon jogi követelményeket illetően is, amelyek kifejezetten az általuk forgalmazott termékekre alkalmazandók. Különösen, mivel olyan gépekről van szó, amelyek a 98/37 irányelv alkalmazási körébe tartoznak, tudni lehet, hogy milyen tájékoztatást kell a termékhez mellékelni, és azt az érintett tagállam milyen hivatalos nyelvén (nyelvein) kell nyújtani, és mely jelek utalnak egyértelműen arra, hogy a termék nem megfelelő, vagy arra a tényre, hogy a termék már nem felel meg azon biztonsági követelményeknek, amelyeknek a forgalomba hozatal során megfelelt. Következésképpen nem szállíthatnak olyan gépet, amelyről a rendelkezésükre bocsátott tájékoztatás alapján szakmai minőségükben tudták, vagy tudniuk kellett, hogy nem felelnek meg az alkalmazandó jogi követelményeknek.

52. A forgalmazót vagy az importőrt terhelő általános gondossági kötelezettségből konkrétabb kötelezettségek is következnek, amelyek bizonyos, a raktározás vagy a szállítás során sérülékeny termékkategóriákkal vannak kapcsolatban.

53. Bizonyos fenntartásaink vannak azon nemzeti jogi rendelkezések tekintetében, amelyek a forgalmazó vagy az importőr felelősségét vonják maguk után abban az esetben, amikor nem lehet megbízni a megfelelőségi nyilatkozat hitelességében. Az ilyen hatályú rendelkezések azzal a veszéllyel járnak, hogy csökkentik azt a kettős korlátot, amelyek a 48. és 49. pontban kerültek meghatározásra, vagy azért, mert rejtetten tartalmazzák a gépek alapvető követelményeknek való megfelelése kötelezettségét, vagy azért, mert kiterjesztik a gyártót a 98/37 irányelv alapján terhelő kötelezettséget az értékesítési láncban lejjebb álló elemekre. A két feltételezett esetben a gépek szabad mozgásának megjelenő akadályai ellentétesek az említett irányelv alapvető céljával.

54. Észrevételezzük végül, hogy a belső piac megvalósításának jelenlegi szakaszában egy nemzeti jogszabály nem tehet különbségtételt az együttműködési vagy gondossági kötelezettség között aszerint, hogy olyan szereplőről van-e szó, aki másik tagállamból hoz be egy gépet vagy olyan szereplőről, aki az értékesítési lánc más szintjén kapcsolódik be. Különösen akkor, amikor nagyméretű eszközökről van szó, az értékesítési hálózatok már nem keverednek össze a tagállamok területi határaival.

V — Végkövetkeztetések

55. Az előzőek alapján azt javasoljuk a Bíróságnak, hogy a Korkein oikeus által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő válaszokat adja:

1) A tagállamok gépekre vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1998. június 22-i 98/37/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezései megtiltják az olyan nemzeti rendelkezések alkalmazását, amelyek a következőket írják elő:

— valamely tagállamba behozott, másik tagállamban gyártott olyan gép importőre vagy forgalmazója, amely el van látva CE-jelöléssel, EK-megfelelőségi nyilatkozattal, ügyeljen arra, hogy a gép megfeleljen az irányelvben meghatározott alapvető előírásoknak;

— a gép importőrének vagy forgalmazójának meg kell felelnie a gép gyártóját ezen irányelv alapján terhelő kötelezettségeknek.

2) Ellenben a 98/37 irányelv rendelkezéseivel nem ellentétes az olyan nemzeti rendelkezések alkalmazása, amelyek polgári jogi vagy büntetőjogi felelősség terhével előírják, hogy az importőr vagy a forgalmazó:

— bizonyosodjon meg arról, hogy a gép el van-e látva CE-jelöléssel;

— bizonyosodjon meg arról, hogy a megfelelőségértékelési eljárást a gyártó vagy meghatalmazott képviselője lefolytatta;

— kapja meg az aláírt EK-megfelelőségi nyilatkozatot, és bizonyosodjon meg arról, hogy az valóban a szóban forgó géptípusra vonatkozik, és tartalmazza az előírt rá vonatkozó tájékoztatást;

— bizonyosodjon meg arról, hogy mellékelték-e hozzá az EK-megfelelőségi nyilatkozatot.

3) Amennyiben egy gépet a behozatala során nem látnak el a felhasználó ország nyelvén EK-megfelelőségi nyilatkozattal, az importőrt vagy a forgalmazót terhelő szakmai gondosság magában foglalja azt, hogy a gépet a kérdéses nyelvi területre behozó személynek kell ezt a kötelezettséget teljesítenie. Ugyanez vonatkozik adott esetben a használati utasításra is.

4) A 98/37 irányelv rendelkezései fő szabály szerint azzal sem ellentétesek, hogy megállapítsák az importőr vagy a forgalmazó felelősségét, amennyiben tudta vagy tudnia kellett, hogy a gép nem felel meg az alkalmazandó alapvető követelményeknek, feltéve hogy ez az előírt gondosság nem kötelezi az importőrt vagy a forgalmazót sem arra, hogy ő maga ellenőrizze, hogy a gép megfelel-e ezen alapvető követelményeknek, sem olyan kötelezettségekre, amelyek az említett irányelv alapján a gyártót terhelik.